HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

נמנו וגמרו המקדש בחלקו בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים לא קידש ורב אמר עדיין היא מחלוקת אמר אביי כוותיה דר' יוחנן מסתברא [א]דתניא [א]מנין שאין חולקים מנחות כנגד זבחים ת"ל [1]וכל מנחה אשר תאפה בתנור [2]לכל בני אהרן תהיה יכול לא יחלקו מנחות כנגד זבחים שלא קמו תחתיהם בדלות אבל יחלקו מנחות כנגד עופות שהרי קמו תחתיהן בדלות ת"ל [1]וכל נעשה במרחשת לכל בני אהרן תהיה [ב]יכול לא יחלקו מנחות כנגד עופות שהללו מיני דמים והללו מיני קמחים אבל יחלקו עופות כנגד זבחים שהללו והללו מיני דמים ת"ל [1]על מחבת יכול לא יחלקו עופות כנגד זבחים שהללו מעשיהם ביד והללו מעשיהם בכלי אבל יחלקו מנחות כנגד מנחות שהללו והללו מעשיהם ביד ת"ל [2]וכל מנחה בלולה בשמן לכל בני אהרן יכול לא יחלקו מחבת כנגד מרחשת ומרחשת כנגד מחבת שזו [ג]מעשיהם רכים וזו מעשיהם קשים אבל יחלקו מחבת כנגד מחבת ומרחשת כנגד מרחשת שהללו והללו מעשיהם קשים אי נמי מעשיהם רכים ת"ל [2]וחרבה לכל בני אהרן תהיה יכול לא יחלקו [ד]בקדש הקדשים אבל יחלקו בקדשים קלים ת"ל [2]איש כאחיו וסמיך ליה [3]אם על תודה כשם שאין חולקין בקדשי קדשים כך אין חולקים בקדשים קלים איש [ב]איש חולק אפי' בעל מום ואין הקטן חולק ואפי' תם [ה]סתם ספרא מני ר' יהודה והוא קאמר דלית בה דין חלוקה כלל ש"מ אמר רבא וכרב מי לא תניא [ו]והתניא הצנועים מושכין את ידיהם והגרגרנים חולקים מאי חולקים חוטפים כדקתני סיפא מעשה באחד שחטף חלקו וחלק חברו והיו קוראין אותו בן חמצן עד יום מותו אמר רבה בר רב שילא מאי קראה [4]אלהי פלטני מיד רשע מכף מעול וחומץ [ז]רבה אמר מהכא [5]למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ: מעשר שני בין בשוגג בין במזיד לא קידש דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר שוגג לא קידש מזיד קידש [ח]וכו': מנא הני מילי אמר רב אחא בריה דרבא משמיה דגמרא [6]וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ לה' הוא קדש לה' הוא ולא לקדש בו אשה הרי תרומת מעשר דכתיב [7]כן תרימו גם אתם תרומת ה' ותנן [ט]המקדש [י]בתרומה מקודשת דלא כתיב ביה לה' והרי חלה דכתיב בה [8]תתנו לה' ותנן [כ]המקדש בתרומות מקודשת דלא כתיב ביה קדש והרי [ל]שביעית דכתיב בה [9]יובל הוא קדש תהיה לכם ותנן המקדש בפירות שביעית מקודשת דלא כתיב ביה לה' והרי תרומה דכתיב [10]קדש ישראל לה' ראשית תבואתו ותנן המקדש [מ]בתרומה מקודשת ההוא בישראל כתיב

ולאו

נמנו וגמרו. (א) למנין ורבו האומרים אינה מקודשת ובטלו המועטים וחזרו בהם וגמרו לומר אינה מקודשת: **עדיין היא מחלוקת.** לא עמדו למנין ולא חזר בו ר' יהודה: **כוותיה דר' יוחנן מסתברא.** דחזר בו ר' יהודה: **שאין חולקין מנחות כנגד זבחים.** כפי דמים לומר טול אתה מנחה ואני חזה ושוק או בשר חטאת ואשם: **כל מנחה.** משמע שבמנחה עצמה יחלקו כל בני אהרן: **יכול.** לא הוציא הכתוב אלא שלא יחלקו מנחות כנגד זבחים והדין נותן שהרי לא קמו בכל מקום מנחות תחת זבחים בדלות דבקרבן עולה ויורד מביא עני עופות תחת בהמה: **זבחים.** היינו בהמה הטעונה זביחה בסכין: **אבל יחלקו מנחות.** כנגד חטאת העוף: **שהרי קמו תחתיהן בדלות.** דכתיב בטמאת מקדש ובשמיעת קול (ויקרא ה) ואם לא תשיג ידו לשתי תורים והביא את קרבנו אשר חטא עשירית האיפה: **וכל נעשה במרחשת לכל בני אהרן תהיה.** דכולהו קראי יתירי נינהו דמצי למיכתב כל מנחה לכל בני אהרן תהיה למה ליה לפרושי כל מיני מנחות: **ת"ל ועל מחבת וגו'.** אם אינו ענין למנחות כנגד [נ]זבחים שאינן מינן תניהו ענין לזבחים ועופות: **יכול.** לא מיעט הכתוב אלא שלא יחלקו עופות כנגד זבחים והדין נותן שהעופות מעשיהן ביד מליקה בצפורן והזבחים מעשיהן בכלי בסכין: **מחבת ומרחשת.** כלים היו במקדש וכל המנחות הנקמצות טעונות לוג שמן. ומחבת צפה ואינה עמוקה[ס] ומתוך שהיא רחבה וצפה הסולת מתפשט [ע]בכולו והאור שורף את שמנה לפיכך מעשיהן קשים ומרחשת עמוקה ואין האור שורף את השמן לפי שנבלע בעובי החלות לפיכך מעשיהן רכין: **אבל יחלקו מחבת כנגד מחבת.** טול אתה חלקי במנחת[פ] ראובן ואני אטול חלקך במנחת שמעון: **יכול לא יחלקו.** קרבן כנגד חבירו בקדשי קדשים כמו מנחה אבל יחלקו קרבן כנגד חבירו בקדשים קלים דאית להו זכייה בגוייהו ויכול למכור חלקו בקרבן זה בשביל זה: **איש כאחיו.** למעוטי קטן: **אפי' בעל מום.** שאף הם היו מתליעים בעצים[צ] ומפשיטים ומנתחים ושוחטים: **ספרא.** תורת כהנים והא בתורת כהנים איתא אלמא לית בה דין שאר חלוקות בעילוי דמים ושמעינן מינה דלאו ממונו הוא אלא משלחן גבוה הוא דזכו: **הצנועין מושכין ידיהם ממנו.** גבי לחם הפנים תניא[ק] ארבעים שנה ששימש שמעון הצדיק נשתלחה ברכה בלחם הפנים וכל כהן המגיעו כזית יש אוכל ושבע יש אוכל ומותיר מכאן ואילך נשתלחה מארה בלחם הפנים וכל כהן [ר]המגיעו כפול הצנועין מושכין ידיהם ממנו דלא מהני להו מידי והגרגרנין חולקין. וקס"ד דהאי חולקין לאו ליטול חלקו המגיעו קאמר כיון דנשתלחה בו מארה כפול למאי חזי אלא חולקין דרך עילוי מניח חלקו לחבירו ונוטל כנגדו במקום אחר אלמא אית בהו דין חלוקה ועל כרחך הא ר' יהודה היא דאמר ממונו הוא. ומשני לעולם אין בו דין חלוקה ומאי חולקין חלקו המגיעו קאמר וכשאינו שוה לו חוטף חלק חבירו ואוכלו. והא דתנן במסכת סוכה (דף נו.) הנכנסים חולקין בצפון חלקו המגיעו קאמר ובעוד שהיתה בו ברכה: **מאי קרא.** דחמצן לשון חמסן: **אשרו חמוץ.** החזיקו יד הנגזל להצילו מיד עושקו: **ולא אשרו חומץ** לא גרסינן הכא אלא בבבא קמא (דף מו:)[ש] גבי מנין שנזקקין לתובע תחלה: **משמיה דגמרא.** כך נקבעה בגמרא ושגורה בפי בני בית המדרש: **דלא כתיב לה'.** מלמד שתהא שלו אבל תרומת ה' שלוה עליה הוא: **והרי חלה כו' ותנן המקדש בתרומות.** כל תרומות במשמע וחלה נמי תרומה היא דכתיב (במדבר טו) מראשית עריסותיכם תתנו לה' תרומה: **ותנן המקדש בפירות שביעית מקודשת.** דקתני (לעיל דף נ:) ושל שביעית היתה ואמרו חכמים אין אחיות מקודשות הא נכריות מקודשות: **ההוא בישראל כתיב.** והם קרויים קדש לה':

ולאו

וסמיך ליה אם על תודה. וא"ת והא מוקמינן לה כר' יהודה ור' יהודה לא דריש סמוכים אלא במשנה תורה כדאיתא בריש יבמות (דף ד.[ת]) וי"ל דלאו סמוכים ממש דריש אלא וי"ו מוסיף על ענין ראשון דכתיב (ויקרא ז) וזאת תורת זבח השלמים[א][א]: **איש** חולק ואפי' בעל מום. לאו מהכא נפקא אלא מקרא אחרינא דכתיב (ויקרא ו) כל זכר לרבות בעל מום[ב] ולא אצטריך להך דרשא דהכא אלא לומר לך שאין כהן קטן חולק ואפי' תם: **וקאמר** דלית בה דין חלוקה כלל. פירוש שאינו יכול ליטול ממון אחר של חבירו כדמפרש בברייתא אבל אין לפרש אין דין חלוקה כלל אפי' מיניה וביה דהא אשכחן בכמה דוכתין חלוקה גבי קדשים כדתנן פרק שואל (שבת דף קמח:[ג]) מטילין חלשים בקדשים ובפ"ק דפסחים (דף ג:) נמי הגיעני כפול וכיון דלית בה דין חלוקה אינו יכול לקדש בו אשה דהא בהא תליא: **מאי** חולקין חוטפין. כלומר לעולם אין בו דין חלוקה והאי חולקין חלקו המגיעו קאמר וכשאינו מגיע לו כי אם מעט חוטף חלק חבירו ואוכלו כדקתני סיפא מעשה באחד שחטף חלק חבירו וא"ת כיון שדרכן לחטוף אמאי קרו להאי חמצן טפי מאחרים וי"ל לפי שחטף חלק הגרגרן כמותו אבל האחרים לא היו חוטפין אלא מחלק הצנועין כשמושכין ידיהם:

איהו

מסורת הש"ס

א) מנחות עג:, ב) שם עג., ג) [בכת"י: מעשיה, וכן בסמוך], ד) [בכת"י: בקדשי קדשים], ה) [שבת קלז. ערכין לו: וש"נ], ו) יומא לט. [חולין קלג.], ז) [בכת"י ודפו"ר: רבא, וכ"ה ביומא], ח) ["וכו'" ליתא בדפו"ר ולכאורה הוא מיותר], ט) [לקמן נח.], י) נ"ל בתרומות, כ) בכורות כט. לקמן נח., ל) [בכת"י: והרי יובל. ועיין פורת יוסף], מ) נ"ל בתרומות, נ) [נדל"ל כנגד מיני דמים שאין. (רש"ש.)], ס) [עי' מנחות סג ע"א], ע) [בדפו"ר: בכולה], פ) [בדפו"ר נוסף: מחבת], צ) [מידות פ"ב מ"ה], ק) [יומא לט ע"א], ר) [נדל"ל מגיעו], ש) [עי' סנהדרין לה.], ת) [שם ד"ה וכי], א) [וע"ע בתוס' יבמות ד. ד"ה וכי כו' ובתוס' מנחות עג. ד"ה תלמוד לומר], ב) [זבחים לט ע"א], ג) [שם [קמט ע"ב] ד"ה מטילין],

* * *

תורה אור השלם

1. וְכָל מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר וְכָל נַעֲשָׂה בַמַּרְחֶשֶׁת וְעַל מַחֲבַת לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִהְיֶה: ויקרא ז ט
2. וְכָל מִנְחָה בְלוּלָה בַשֶּׁמֶן וַחֲרֵבָה לְכָל בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו: ויקרא ז י
3. אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן: ויקרא ז יב
4. אֱלֹהַי פַּלְּטֵנִי מִיַּד רָשָׁע מִכַּף מְעַוֵּל וְחוֹמֵץ: תהלים עא ד
5. לִמְדוּ הֵיטֵב דִּרְשׁוּ מִשְׁפָּט אַשְּׁרוּ חָמוֹץ שִׁפְטוּ יָתוֹם רִיבוּ אַלְמָנָה: ישעיהו א יז
6. וְכָל מַעְשַׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי הָעֵץ לַייָ הוּא קֹדֶשׁ לַייָ: ויקרא כז ל
7. כֵּן תָּרִימוּ גַם אַתֶּם תְּרוּמַת יְיָ מִכֹּל מַעְשְׂרֹתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּנְתַתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת תְּרוּמַת יְיָ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן: במדבר יח כח
8. מֵרֵאשִׁית עֲרִסֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לַייָ תְּרוּמָה לְדֹרֹתֵיכֶם: במדבר טו כא
9. כִּי יוֹבֵל הִוא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם מִן הַשָּׂדֶה תֹּאכְלוּ אֶת תְּבוּאָתָהּ: ויקרא כה יב
10. קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַייָ רֵאשִׁית תְּבוּאָתֹה כָּל אֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ רָעָה תָּבֹא אֲלֵיהֶם נְאֻם יְיָ: ירמיהו ב ג

עין משפט נר מצוה

קמג א מיי' פ"י מהל' מעשה הקרבנות הלכה טו:

קמד ב מיי' שם הל"ז [ופ"ו מהל' ביאת מקדש הל' יב]:

* * *

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נמנו וגמרו עמדו למנין:

* * *

מוסף רש"י

שאין חולקין מנחות כנגד זבחים. שלא יאמר הכהן לחבירו טול אתה זבחים ואני מנחות (מנחות עב:). **לכל בני אהרן.** משמע כולם יאכלו ממנה (שם עג. מכת"י). **שלא** יחלקו זה כנגד זה אלא בין כולם יחלקו המנחות (מנחות שם). **שלא קמו.** מנחות תחת זבחים, **בדלות.** דמי שנתחייב עולה או חטאת אין מביא תחתיה מנחה, אבל מביא תחתיה תורים (שם מכת"י). שאין מביא מנחה אלא בדלי דלות, שנאמר אם לא תמצא ידו וגו' עד ולקח שתי תורים (מנחות שם). **שהרי קמו תחתיהן בדלות.** מנחות קמו תחת עופות דכתיב בויקרא ואם לא תשיג ידו לשתי תורים (שם מכת"י). שהמחוייב קינין ואין לו יכול להביא מנחה (מנחות שם). **לכל בני אהרן תהיה.** אכולה קרא קאי (שם מכת"י). **ת"ל על מחבת.** מרבויא דקרא דהא ממילא ידענא דמחבת כשאר מנחות ואם אינו ענין לה תנהו לזבחים ועופות (שם). **מעשיהם ביד.** מליקה בצפורן, **מעשיהם בכלי.** בסכין (מנחות שם). **יכול לא יחלקו בקדש הקדשים.** כגון חטאת כנגד חטאת ואשם כנגד אשם (שם מכת"י). ולא מנחת מאפה כנגד מנחת הסולת, דכולם קדשי קדשים הן (מנחות שם). **אבל יחלקו בקדשים קלים.** כגון שלמים כנגד תודה (שם). שלמים כנגד שלמים דהא לא גלי קרא אלא גבי מנחה דקדשי קדשים היא (שם מכת"י). **וסמיך ליה אם על תודה.** דמקרא נדרש לפניו ולאיתקוש קדשים קלים לקדשי קדשים למנחות לענין חלוקה (מנחות שם). **ואין קטן חולק.** אבל אוכל בחלק אביו (שם).

* * *

מוסף תוספות

א. וגומ' (ו)אם על תודה יקריבנו. תוס' טוך. (ועי' מהרש"ל).

* * *

תוס' ר"י הזקן

דגמרא. כך נקבעה בבית המדרש ושגורה בפי התלמידים.

SHAS MOZNAIM